

İran In Ahvaline Tarihsel Bir Perspektiften Bakış Ve Protestoların Gidişatına Dair İnceleme

– Muhammet Baran Aslan · 14 Ocak 2026

İran gerçekten mezhepsel kargaşaları, sanatsal zenginlikleri ve siyasi çekişmeleri ile iyisiyle kötüsüyle hep göz önünde olmuş bir coğrafyadır.

Kadim çağlardan beri kâh Mezopotamya, Anadolu, Mısır ve İndus Vadisi ile birlikte medeniyetin beşiklerinden biri olmuş kâh edebiyat ve müziği ile dikkatleri üzerine toplamış kâh Büyük İskender imparatorluğunun bir parçası olmuş kâh da Yunanlıların atalarını ve Bizansı mağlup ettiği görülmüştür.

Bugün ise ateşler içinde kıvranan bir hasta adam edasındadır. Yine de kabul etmek gerekir ki her ne olursa olsun İran, Orta Doğu 'nun en büyük ve en güçlü ilk 3 devletinden biridir. İran'ın mevcut hükümetinin ve bürokrasisinin yıllardır kabul edilemez yanlışlar, faydasız siyasi hamleler, baskıcı idarî hareketler içinde olduğu reddedilemez bir gerçektir. Lakin bazı hususlarda İran'a katkıları da yadsınamaz. Bugün göstericilerin / isyancıların / protestocuların (yahut artık nasıl adlandırırırsanız) gün yüzüne çıkmış haklı sebepleri olduğu kadar bazı aşırılıkları da malumdur.

İran'daki göstericilerin bazı Avrupalı ve ABD'li kliklerce kışkırtılıp, halkın gerçek maksatlarından sapıtılarak kullanılmaya çalışıldığının herkes farkındadır. Meselelerin kan dökülmeden akılcı bir uzlaşmayla çözülmesi en doğru ve faydalı yoldur. Zira yakıp yıkmanın hiçbir zaman hiçkimseye bir faydası olmaz. Birkaç gündür sokakları dolduran kalabalıkların arasında gerçek masum ve mazlumların olduğu ve haklı bir hak arayışında oldukları bilinmekle birlikte aralarına yüzlerce PKK / Pjak'lı teröristin, ABD kuklasının, siyonist ajanının, muhalif ideoloji provokatörlerinin, yabancı devlet casuslarının, mason benzeri yapılanmaların üyelerinin de sızdığı su götürmez bir gerçektir. Zaten tarih bize göstermiştir ki dünyanın neresinde bir iç savaş veya isyan varsa ya ABD ve İsrail'in ya Batı Avrupa devletlerinin (İngiltere, Fransa vs.) ya Rus - Çin bloğunun (ekseriyetle hepsinin) istihbarat ajanları mutlaka oradadır. Yani anlayana sivrisinek saz anlamayana davul zurna az. Tarih belki de bu sebeple tekerrürden ibaret...

Biz elbette ki İran'da ne kadim kültürün ve manevi değerlerin çöpe atılmasına ne masum halkın ezilmesine ne insan haklarının çiğnenmesine ne monarşinin tekrar gelmesine ne iç savaşın körüklenmesine ne ahlaksızlık ve vandalizmin ne de ABD ve siyonizm kuklalarının başı geçmesine razı değiliz. Bu meselede protestocuların adalet, fırsat eşitliği, şeffaf yönetim, ekonomik refah, mezhep ayrımcılığından vazgeçme, enflasyonla etkili mücadele gibi taleplerini sonuna kadar destekliyor fakat madde kullanımı serbestisi, aşırıcılık, ahlaksızlık, kukla şahısların yüceltilmesi, vandalizm vb. hareketleri kim ne derse desin sonuna kadar şiddetle kınıyor, lanetliyor, protesto ediyor ve reddediyoruz! Hadiselerin en hayırlı ve faydalı şekilde sulh yoluyla halli için ümit ve dua ediyoruz.

Burada dikkat edilmesi gereken bir husustur ki böyle toplumsal kriz anlarında hep haklıların yanında haksızların, menfaatperestlerin, ideolojik aşırıların, siyasi azınlıkların, muhalif partilerinin, yabancı casusların, aşiret benzeri yapıların ve şirketlerin de pastadan pay kapmak için kalabalıklara karıştığı unutulmamalıdır.

Hem geçenlerde İranlı bir yetkilinin yaptığı açıklamada da söylediği gibi her evlat babasının her sözünü ve hareketini beğenmeyebilir, aralarında tartışmalar çıkabilir. Lakin bunun çözümü babayı öldürüp camı, çerçeveyi indirmek midir? Protestonuzu yapın. Meşru sınırlar içerisinde kaldıkça arkanızdayız. Lakin vandalizme kapı aralamayın. Zira yakıp yıktığınız her şeyin parası dönüp dolaşıp sizin cebinizden çıkacak. Dünyaya karşı kendinizi ve topraklarınızı rezil etmek sizlere ne kazandıracaktır?

Ayrıca şuan ki İran rejimi nasıl birkaç aşırı kliğin, Farisî ırkçılarının, mezhepçi şahısların ve Rus yanlısı kuklalarının elindeyse, yerine getirilmesi planlanan Pehlevilerin ve protestocuların içerisindeki bir grubun da Batı'nın, ABD'nin ve Siyonizmin bir maşası olduğu da unutulmamalıdır. Mevcut hükümet ile bazılarınca yerine ikame edilmeye çalışılan Şah'ın arasında (Pehlevi) söylem, menfaat ve görüş farkları dışında fazla bir farkı yoktur. Niyet bir milleti sömürmek olunca nasıl sömürüldüğünün ne önemi vardır? Birini yıkıp diğerini getirmek bir kötünün yerine başka bir kötüyü ikamet etmek uzun vadede kime ne kazandıracaktır?

Hem bu hadiselerin tam da Esad'ın devrildiği, İsrail'in Gazze'de katliamlar gerçekleştirip dikkati başka yerlere çekmeye çalışarak Somaliland gibi yerlerde siyasi hamleler yapmaya çalıştığı, Rusya'nın Ukrayna ve Güney Osetya'yı yutmaya karar verdiği, Amerika'nın Venezuela ve Grönland gibi birçok yere göz diktiği bir süreçte gerçekleşmesi sizce de bir tevafuktan ibaret midir? Her şey bir yana Trump gibi bir adamın ve ABD gibi kapitalist bir canavarın sözü ile hareket edilir mi?

Gelelim sokaklar cayır cayır yanarken İran'ın neden yalnız kaldığına...

Evet, bugün birkaç grup dışında İslam dünyasından destek görmemelerinin sebeplerinden bazılarını şöyle özetleyebiliriz. İran, asırlardır Türkiye ve Azerbaycan topraklarında casusluk faaliyetlerinde bulunuyor kâh Ruslar ve komünistlerle kâh da ayrılıkçı siyasi kliklerce ortaklık kuruyordu. Komşu ülkelerde sürekli Alevileri ve Şiileri kışkırtarak onları doğdukları topraklara karşı ihanete zorluyor, kendi menfaati için kullanmaya çalışıyor ve malesef bazen bunda başarılı oluyordu. Sürekli Müslüman kavim ve ülkelerle savaşıyor, komşularıyla iyi geçinmiyor ve kendi söylemleri ile ters düşüyordu. Haniyye'nin şahadetinde olduğu gibi zaman zaman Filistin davasına ihanet ediyordu.

Yemen'de ve Suriye'de olduğu gibi Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri ile birlikte bölgedeki ülkelerde iç çatışmaları körükliyor sırf mezhepçilik adına Esad gibi katilleri destekliyordu. Zaten eskiden beri İran'da kurulan devletler Osmanlı 'yı da arkadan vurmamış mıydı? Bu gibi sebeplerle asırlardır bazı âlimler, mütefekkirler, devlet adamları, tarihçiler ve yazarlar ümmeti İran'a karşı uyarmamış mıydı? Ve

dahi bugün hala Belucistan, Gülistan, Güney Azerbaycan, Erdebil gibi ekseriyeti Türk, Kürt ve Sunnilerden oluşan bölgeleri işgal altında tutup burada baskıcı hareketlerde bulunması bu durumun delilidir.

Yaşanan durumlarla alakalı olarak dikkat çeken bir husus da ülkemizdeki bazı oyuncuların, şarkıcıların ve ünlülerin nedense konuyla aşırı alakadar olmasıdır. Bazıları bunu elbette iyi niyetle yapıyor lakin baktığımızda ekseriyete ülkemizdeki ünlülerin paylaşım ve yorumları aşırı yanlı, coğrafi şartlardan ve iktisadi gerekliliklerde bîhaber ve çarpıtılmış söylemler malesef. Zaten kalabalıkların çabuk galeyana geldiğini ve bir meselede önce uzmanların görüşlerine başvurmak gerektiği düşünülürse bu şahısların paylaşımlarına inanmak için önce 10 defa düşünmek gerekir.

Ayrıca konu başka bir Orta Doğu ülkesi hatta çocuk katliamları dahi olsa suspus olan Türk ünlülerin İran'da yaşanan hadiselerle karşı neden bu kadar ilgili olduğu da merak uyandırıcıdır. Yahut bazı Türkçü oluşumların şuan ki İran Cumhurbaşkanı'nın Türk asıllı ve Türkçe konuşan biri olmasına rağmen neden Fars asıllı Pehlevileri destekledikleri de bilinmemektedir. Bazı radikal feminist gruplara baktığımızda ise konunun bağlamından sıkça saptırıldığı görülmekte ve yıllardır Filistin 'de / Gazze'de, Suriye'de, Doğu Türkistan 'da, Arakan'da, Keşmir'de, Moro'da ve benzeri yerlerde katliam ve tecavüzlere maruz kalan kadınlar ve çocuklar için neden bu kadar canla başla çalışmadıkları akıllara gelen bir soru oluyor. Lakin biraz akıllı olan, elini vicdanına koysun herkes burada niyetlerinin üzüm yemek değil bağcıyı dövmek olduğunu kolayca anlar.

İşin bizcesi... Biz bugün iki tarafında haklı ve haksız tarafları olduğunu düşünüyoruz. Evet, şuan ki İran yönetiminin ve bürokrasinin bir kısmının değişmesi gerekiyor ama bu yabancı ülkelerin ve belirli ideolojilerin menfaati doğrultusunda olmamalı. Şimdikininkinin yerine daha beteri olan Pehleviler ikame edilmemeli ve hadiseler vandalizm ile çözülmeye çalışılmalı. İran halkı kendi içinde en adaletli, akılcı ve faydalı olan üçüncü bir tarafı başa getirmeye çalışmalıdır.

Velhasılıkelam galiba bugün iyisiyle, kötüsüyle bir rejimin yıkılışına bir devrin kapanışına şahitlik ediyoruz. Bunu da görmedik demeyiz. Fakat bu ortamdan nemalanmak için kendi izlenme / tıklanma sayımızın derdine düşüp üst üste içerik üretme ve yanlış yorumlar yapma gayretine girmiyor bu yazılar / paylaşımlarla iktifa ediyorum. Ve diliyorum ki her zaman her yerde hak, hakikat ve haklı olan kazansın!..

Muhammet Baran ASLAN